

مقدمه

رعایت اصول تغذیه نقش بسیار موثری بر افزایش بهره‌وری پرورش دام دارد. جیره غذایی روزانه باید نیاز تغذیه‌ای دام را برطرف کند تا تواناهای بالقوه دام بروز نماید و باعث افزایش تولید گردد. بالا رفتن قیمت خوراک دام و افزایش هزینه تغذیه در دامداری‌ها لزوم استفاده از غذاهای جدید و ارزان را بیشتر کرده است. بقایای زراعی محصولات کشاورزی و محصولات جانبی کارخجیات صنایع غذایی بهترین منابع خوراک دام هستند. بنابراین شناخت این منابع و چگونگی استفاده از آن‌ها در تغذیه دام، موجب کاهش هزینه خوراک و جلوگیری از هدررفت منابع غذایی می‌گردد.

روش‌های سرزنی ساقه و برگ سیب‌زمینی

۱- **روش مکانیکی:** در روش مکانیکی کارگران با داس، سرزنی گیاه سیب‌زمینی را انجام می‌دهند. در سال‌های اخیر ماشین مخصوص سرزنی گیاه سیب‌زمینی ساخته شده است که این کار را در مدت زمان کمتر و با سرعت بیشتری انجام می‌دهد. به وسیله دستگاه سرزن قسمت‌های هوایی گیاه سیب‌زمینی به قطعات بسیار ریزی خرد می‌شود و بر روی زمین می‌ریزد که دیگر قابل جمع‌آوری نیست.

۲- **روش شیمیایی:** در روش شیمیایی از انواع علفکش‌ها مانند علفکش گراماکسون استفاده می‌کنند. در این روش علفکش را با استفاده از دستگاه سمپاش بر روی مزارع زیر کشت سیب‌زمینی اسپری می‌کنند. علفکش در مدت کوتاهی باعث خشک شدن سریع ساقه و برگ سیب‌زمینی می‌شود.

مزایای سرزنی ساقه و برگ سیب‌زمینی

سرزنی ساقه و برگ سیب‌زمینی بایستی حداقل ۱۰ روز قبل از برداشت انجام شود زیرا:

۱- در صورت آلودگی مزرعه به بیماری‌های ویروسی، باکتریایی و قارچی با از بین رفتن بقایای گیاهی آلودگی کنترل می‌شود.

۲- پس از حذف بقایای گیاهی غده‌ها درشت نمی‌شوند و برای مزارع بذری حذف بقایا بسیار مفید است.

۳- پوست‌گیری غده سیب‌زمینی بهتر می‌شود و قابلیت ماندگاری آن در انبار افزایش می‌یابد.

۴- جمع آوری غده سیب‌زمینی در موقع برداشت محصول به آسانی صورت می‌گیرد.

شکل ۱- مزرعه سیب‌زمینی

مقدار ساقه و برگ سیب‌زمینی تولید شده در سال

از هر هکتار زمین زیر کشت سیب‌زمینی، بسته به نوع رقم کشت شده می‌توان حدود ۴-۶ تن علوفه خشک برداشت کرد. بطور مثال رقم آگریا که رقمی دیررس است و طول دوره کشت آن ۱۲۰ روز می‌باشد می‌توان مقدار ساقه و برگ بیشتری نسبت به رقم مارفونا که رقمی زودرس است و طول دوره کشت آن ۹۰ روز می‌باشد، به دست آورد. زیرا رقم آگریا اندام ایستاده‌ای داشته و به دلیل داشتن بوته با ارتفاع زیاد، مقدار ساقه و برگ بیشتری نسبت به رقم مارفونا دارد. بنابراین در استان همدان با توجه به سطح زیر کشت سیب‌زمینی حدود ۶۹ الی ۹۰ هزار تن سالانه علوفه خشک برگ و ساقه سیب‌زمینی تولید می‌شود.

ترکیبات شیمیایی و ضرایب قابلیت هضم ساقه و برگ سیب‌زمینی

ترکیب شیمیایی ساقه و برگ سیب‌زمینی توسط محققین به شرح جدول ذیل تعیین شده است. ساقه و برگ سیب‌زمینی دارای ۱۲ تا ۱۵ درصد پروتئین است و قابلیت هضم آن در شکمبه دام حدود ۵۰ تا ۵۶ درصد می‌باشد.

برگ و ساقه سیب زمینی در تغذیه دام

PTMP/SK/R&D/A/ potato04 /20012022

جدول ۱- ترکیبات شیمیایی قسمت‌های هوایی گیاه سیب زمینی

نام محقق	ماده خشک (درصد)	انرژی خام (مگا کالری بر کیلو کالری)	پروتئین خام (درصد)	الیاف خام (درصد)	چربی خام (درصد)	خاکستر (درصد)
معیر	۹۱/۴	۳۴۹۳	۱۵/۶۴	۱۷/۶	۰/۶۳	-
جانجان	-	-	۱۴/۶۹	۱۱/۹۶	۵/۴	۲۰/۱۸
فرجی نافچی	۸۹/۷۳	۳۲۳۰	۱۴/۷۵	۱۵/۵	۵/۰	۱۹/۹۲
زبده	۹۰/۵۷	-	۱۵/۰۳	۱۵/۰۲	۳/۶۸	۲۰/۰۵

منبع

فرهپور، علی؛ خلیل منش، رضا؛ زبده، محمدرضا. (۱۳۸۹). استفاده از برگ و ساقه سیب زمینی در تغذیه گوسفندان پرواری. همدان: مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی

تعاونی پترو تمدن مهام پارس

PTMP/SK/R&D/A/ potato04 /20012022

